

PATVIRTINTA

Viešosios Įstaigos Kupiškio ligoninės direktoriaus
2026 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. 1-8

ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ RIBOTO JUDUMO ASMENIMS ORGANIZAVIMO IR TEIKIMO VIEŠOJOJE ĮSTAIGOJE KUPIŠKIO LIGONINĖJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo riboto judumo asmenims organizavimo Viešojoje Įstaigoje Kupiškio ligoninėje tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir teikimo tvarką Viešojoje Įstaigoje Kupiškio ligoninėje (toliau – Ligoninėje) riboto judumo asmenims.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos (toliau – LR) sveikatos sistemos įstatymu, LR neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymu, LR sveikatos apsaugos ministro 2008-04-29 įsakymu Nr. V-338 „Dėl minimalių asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybės reikalavimų aprašo tvirtinimo“, LR sveikatos apsaugos ministro 2007-03-02 įsakymu Nr. V-156 “Dėl asmens sveikatos priežiūros licencijavimo” (aktuali redakcija), LR sveikatos apsaugos ministro 2019-10-03 įsakymu Nr. V-1124 “Dėl Riboto judumo asmenims palankios asmens sveikatos priežiūros įstaigos vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo”, kitais LR teisės aktais reglamentuojančiais asmens sveikatos priežiūros paslaugų riboto judumo asmenims teikimą.

3. Apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **Riboto judumo asmuo** – fizinis asmuo, kurio įgimtas ar įgytas judumas yra ribotas dėl bet kokios fizinės negalios (jutiminės arba judėjimo, nuolatinės arba laikinos), intelekto negalios arba sutrikimo, kitos negalios arba amžiaus, ir kuriam dėl jo būklės reikia atitinkamo dėmesio, o paslaugas, teikiamas visiems asmenims, reikia pritaikyti prie jo specialių poreikių. Riboto judumo asmenys gali būti:

3.1.1. fizinę negalią turintys asmenys:

3.1.1.1. negali vaikščioti ir naudojami neįgaliojo vežimėliu;

3.1.1.2. turintys motorinių sutrikimų, problemos su raumenų ir kaulų sistema, pavyzdžiui, po sunkių traumų, lūžių ar ligų (pvz., išsėtinė sklerozė, cerebralinis paralyžius);

3.1.1.3. vyresnio amžiaus žmonės, kuriems sumažėja judrumas dėl raumenų silpnumo, sąnarių problemų (pvz., osteoartritas) ir kitų senėjimo procesų;

3.1.1.4. neįgalumo padariniai po operacijų, laikinas ar nuolatinis judumo apribojimas po chirurginių procedūrų;

3.1.2. intelektualinę ir psichinę negalią turintys asmenys:

3.1.2.1. intelektinę negalią turintys asmenys, kuriems sunku atlikti kasdienes užduotis dėl intelektinių sutrikimų, tokių kaip Dauno sindromas, autizmo spektras, kitokie vystymosi sutrikimai;

3.1.2.2. psichinės negalios asmenys, turintys psichinės sveikatos sutrikimų, tokių kaip sunkios depresijos, šizofrenijos formos, kitos psichinės ligos, kurios apriboja jų gebėjimą judėti ir funkcionuoti kasdienėje aplinkoje;

3.1.3. jutimo negalią turintys asmenys:

3.1.3.1. aklieji ar silpnaregiai, kurie dėl visiško aklumo ar silpno regėjimo susiduria su judumo sunkumais. Šiems asmenims reikalinga papildoma pagalba norint orientuotis aplinkoje;

3.1.3.2. klausos sutrikimai, kai klausa yra apribota, ir tai gali trukdyti įprastam judėjimui ar kasdieniams išsipareigojimams (pvz., naudoti liftą, klausyti informaciją iš viešųjų pranešimų ir pan.);

3.1.4. laikinai riboto judumo asmenys - traumos ar operacijos, kai dėl laikinos traumos (pvz., lūžių) arba po operacijos laikinai negali judėti taip, kaip įprastai. Tai apima ir nėščias moteris, kurios gali patirti judumo apribojimus dėl kūno pokyčių;

3.1.5. daugialypė negalia - asmenys su keliais negalios tipais, kai kuriems asmenims gali būti sudėtingas ne tik fizinis judumas, bet ir kiti negalios aspektai (pvz., kartu su fizine negalia gali pasireikšti ir intelektualinis ar psichinis sutrikimas, kas dar labiau apriboja jų kasdienį gyvenimą).

3.2. Kitos Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatyme, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme, Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatyme ir kituose asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

4. Riboto judumo asmuo nepriklausomai nuo negalios tipo ar sunkumo, turi teisę pasinaudoti Ligoninės darbuotojo teikiama pagalba. Darbuotojo pagalba tokiems asmenims kiekvienu atveju yra individuali, atsižvelgiant į asmens poreikius ir Ligoninės galimybes.

II SKYRIUS

FIZINĖS APLINKOS PRITAIKYMAS

5. Teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas riboto judumo asmenims Ligoninė užtikrina jog:

5.1. Automobilių parkavimo vietos yra pritaikytos asmenims su negalia:

5.1.1. Asmenų su negalia automobilių stovėjimo vietos yra įrengtos arčiausiai įėjimų į pastatą, ne didesniu kaip 60 m atstumu.

5.1.2. Įrengti taktiliniai vaikščiojamojo paviršiai, vedantys link pagrindinio įėjimo į pastatą.

5.1.3. Asmenų su negalia automobilių stovėjimo vietose yra išlipimo aikštelės, kurių plotis ne mažesnis nei 1 500 mm.

5.1.4. Prie konsultacinės poliklinikos ir skubios pagalbos ir priėmimo skyriaus yra A tipo asmenų su negalia automobilių stovėjimo vieta, tinkama mikroautobusams, kuri yra ne siauresnė kaip 4 900 mm ir ne trumpesnė kaip 8 200 mm.

5.1.5. B tipo asmenų su negalia automobilių stovėjimo vieta ne siauresnė kaip 3 900 mm ir ne trumpesnė kaip 5 200 mm.

5.1.6. Asmenų su negalia automobilių stovėjimo vietų kelio danga yra ryškiai, aiškiai pažymėta, prie stulpų ar sienų yra pritvirtinti asmenų su negalia stovėjimo vietas nurodantys ženklai.

5.2. Prieinama judėjimo trasa:

5.2.1 Nesant pastatų ar natūralių elementų, naudojami taktiliniai paviršiaus rodikliai.

5.2.2. Aiškus prieinamas judėjimo takas su pastatytais ar natūraliais kreipiamaisiais elementais.

5.2.3. Objektai, esantys 300–2 100 mm aukštyje virš žemės lygio, išsikišantys į priėjimo kelią daugiau nei 100 mm, yra aiškiai matomi ir aptinkami baltąja lazdele.

5.2.4. Takas yra tvirto pagrindo, nėra dangčių, grotų, trapų ir kitų kliūčių, kyšančių aukščiau ar esančių žemiau nei 10 mm nuo tako paviršiaus.

5.2.5 Lauke esantis judėjimo takas yra 1 200 mm laisvo pločio. Jeigu takas yra siauresnis nei 1 200 mm, ties kiekviena 25 m atkarpa yra bent viena 1 800 mm x 2 000 pločio vieta, skirta prasilenkti ar apsisukti.

5.2.6. Įrengti artėjimo prie perėjos taktiliniai vedimo rodikliai bei taktilinis išpėjamas paviršius, atitrauktas nuo važiuojamosios dalies krašto apie 300–500 mm.

5.2.7. Bet kokie nelygumai, iškilumai ar įdubos tako paviršiuje neviršija 5 mm.

5.2.8. Pėsčiųjų perėjos šaligatvio bortelių rampų nuolydis ne didesnis kaip 1:8 (12,5 proc.).

5.2.9. Prieš bortelio nuožulną (iš šaligatvio pusės) yra ne mažesnė kaip 1 500 x 1 500 mm lygi aikštelė.

5.2.10. Mažiausias pėsčiųjų perėjos ir šviesoforais reguliuojamos perėjos plotis yra 2 500 mm. Nežymėtos perėjos nužeminto kelio borto ilgis yra ne mažesnis kaip 1 200 mm.

5.3. Patekimas į pastatą:

5.3.1. Nuorodos, įėjimo paieška:

5.3.1.1. Informacinių stendų ar (ir) ženklų teikiama informacija yra išsami, glausta, tiksli ir nuosekli. Naudojami atpažįstami simboliai ir piktogramos.

5.3.1.2. Ženklų, nuorodų ir pan. fonas, grafiniai simboliai, logotipai ir kitos ypatybės yra pagamintos iš matinės arba mažai blizgios medžiagos.

5.3.1.3. Informaciniai stendai, kelio nuorodos ir kiti ženklai yra gerai apšviesti.

5.3.2. Įėjimas:

5.3.2.1. Manevavimo erdvė priešais duris, pro kurias patenkama į pastatą yra $1\ 500 \times 1\ 500$ mm dydžio ir be nuolydžio.

5.3.2.2. Mažiausioji laisvoji manevravimo erdvė tarp durų įėjimo vestibulyje yra bent 1 400 mm atstumu nuo durų varstymo zonos.

5.3.3.3. Pagrindinio įėjimo ir kitų įėjimų tarpdurio minimalus laisvasis plotis yra ne mažesnis kaip 850 mm.

5.3.3.4. Abipus nuožulnos, kurios ilgis viršija 800 mm, yra įrengti turėklai. Tarp turėklų mažiausias plotis yra 1000 mm, o išskirtinėmis aplinkybėmis, laisvasis plotis yra bent 900 mm. Tarp turėklo ir sienos paviršiaus paliktas ne siauresnis kaip 40–50 mm tarpas.

5.3.3.4. Lygaus paviršiaus ištininiai turėklai įrengti abiejose kiekvieno laiptatakio pusėse.

5.3.3.5. Atidarius pagrindinio įėjimo duris, jų angos beklūtis plotis siekia bent 800 mm.

5.3.3. Laiptai, vertikalūs keltuvai:

5.3.3.1. Į pastatą galima patekti lipant laiptais.

5.3.3.2. Prie turėklo yra užrašytas arba pritvirtintas iškilus tekstas arba taktiliniai simboliai.

5.3.3.3. Turėklai vizualiai kontrastuoja su greta esančiu fonu.

5.3.3.4. Atstumas tarp turėklų ir gretimos sienos yra didesnis nei 40 mm.

5.3.3.5. Turėklų paviršius lygus, be aštrių briaunų, kad būtų lengviau suimti ir slysti ranka.

5.3.3.6. Aukštis iki turėklo viršaus yra nuo 850 mm iki 1 000 mm virš laiptų nuolydžio linijos ir laiptų aikštelės paviršiaus.

5.3.3.7. Turėklai įrengti abipus laiptatakio ar bent vienoje laiptatakio pusėje.

5.3.3.8. Laiptatakio plotis nėra mažesnis nei 1 200 mm, o plotis tarp turėklų yra bent 1 000 mm.

5.3.3.9. Laiptų spalva kontrastuoja su sienų (aplinkos) spalva.

5.3.3.10. Ant pirmosios ir paskutinės pakopos briaunos įrengta 50–100 mm pločio su pakopų spalva sudaranti kontrastą įspėjamoji linija arba vaizdinis įspėjimas yra išilgai kiekvienos pakopos postūmio.

5.3.3.11. Laiptų viršutinėje ir apatinėje aikštelėse, esančiose prie pagrindinio įėjimo į pastatą, visų laiptų pločiu įrengtos taktilinės dėmesį atkreipiančios struktūros.

5.4. Horizontalus judėjimas patalpose:

5.4.1. Koridoriai - koridorių laisvasis plotis tarp turėklų ar kitų išsikišimų yra ne mažesnis kaip 1 200 mm, o neilguose praėjimuose ne mažesnis kaip 900 mm.

5.4.1. Trumpų vidinių praėjimų (iki 2000 mm ilgio) laisvas plotas nėra mažesnis nei 900 mm.

5.4.2. Koridoriaus posūkio apskritimo skersmuo yra ne mažesnis kaip 1 200 mm.

5.4.3. Koridoriaus grindų paviršius yra lygus, su minimaliais (iki 5 mm) aukščio skirtumais.

5.4.4. Į koridoriaus erdvę nėra išsikišę objektai, tokie kaip gesinimo žarnos, gesintuvai ir pan., o koridoriaus mažiausias laisvasis plotis išlieka 900 mm.

5.4.5. Nuorodos, kelio paieška pastato viduje:

5.4.5.1. Viduje esančių informacinių stendų, ženklų teikiama informacija yra išsami, glausta, tiksli ir nuosekli.

5.4.5.2. Nuorodose naudojami atpažįstami simboliai ir piktogramos.

5.4.6. Durys pastato viduje:

5.4.6.1. Durys pastato viduje yra be slenksčių.

5.4.6.2. Įrengto tarpdurio mažiausias laisvasis plotis yra 800 mm, matuojant nuo durų paviršiaus.

5.4.6.3. Durų rankenos, traukikliai, užraktai, spynos ir valdymo įtaisai įrengti 800–1 000 mm (ar 1 200 mm (numatyta senesniuose reikalavimuose)) aukštyje nuo grindų paviršiaus.

5.4.6.4. Durų rankenos, traukikliai, užraktai, spynos ir valdymo įtaisai vizualiai kontrastuoja su fonu, yra lengvai atpažįstami.

5.5. Vertikalusis judėjimas tarp pastato aukštų ar skirtingų aukšto lygių:

5.5.1. Laiptai pastato viduje:

5.5.1.1. Mažiausias laiptatakio plotis yra 1 200 mm

5.5.1.2. Ant pirmos ir paskutinės pakopos briaunos įrengta 50–100 mm pločio įspėjamoji juosta, kuri su pakopų spalva sudaro kontrastą.

5.5.1.3. Laiptų spalva kontrastuoja su sienų (aplinkos) spalva.

5.5.2. Abipus laiptatakio arba vienoje laiptatakio pusėje įrengti turėklai:

5.5.2.1. Mažiausias plotis tarp turėklų bent 1 000 mm.

5.5.2.2. Aukštis iki turėklo viršaus nuo 850 mm iki 1 000 mm virš laiptų nuolydžio linijos ir laiptų aikštelės paviršiaus.

5.5.2.3. Prie turėklo nekliudančiu būdu yra užrašytas arba pritvirtintas iškilus tekstas arba taktiliniai.

5.5.2.4. Turėklai įrengti ne mažesniame kaip 40 mm laisvame tarpe nuo gretimos sienos ar kitos kliūties.

5.5.3. Įrengti liftai atitinka prieinamumo reikalavimus:

5.5.3.1. Ant liftų skydelių esantys ženklai yra iškilūs taktiliniai ir turi užrašus Brailio raštu.

5.5.3.2. Aukštų numeriai kiekviename lygmenyje yra matomi iš atviros lifto kabinos.

5.5.3.3. Kabinos valdymo įtaisai yra įrengti 900–1 200 mm aukštyje virš grindų lygio.

5.5.3.4. Kabinos aikštelės valdymo įtaisai įrengti bent 400 mm atstumu nuo bet kurio gretimo kampo arba sienos.

5.5.3.5. Kabinoje 800–950 mm aukštyje nuo grindų įrengtas turėklas, kuris horizontaliai pritvirtintas toje pačioje pusėje, kaip ir kabinos valdymo skydelis.

5.5.3.6. Kabinos siaurojoje pusėje yra įrengtas 800 mm laisvojo pločio įėjimas.

5.5.3.7. Lifto kabinos mažiausieji vidiniai matmenys yra 1 100 mm x 1 400 mm.

5.5.3.8. Liftų valdymo įtaisai įrengti bent 500 mm atstumu nuo bet kurio gretimo kampo arba sienos.

5.5.3.9. Lifto durų spalva ryškiai skiriasi nuo gretimų sienų dangos spalvos.

5.5.3.10. Priešais liftą yra ne mažesnė kaip 1500 mm x 1500 mm laisva aikštelė.

5.5.3.11. Minimalus atstumas nuo lifto durų iki laiptų priešais įėjimą į liftą yra 2 400 mm.

5.6. Prieinamas tualetas

5.6.1. Tualetas atitinka prieinamumo reikalavimus:

5.6.1.1. Įrengta pagalbos iškvietimo signalizacija.

5.6.1.2. Rankšluosčių, muilo, šiukšliadėžės ir kt. priedų išdėstymas netrukdo naudotis turėklais ir išdėstyti taip, kad juos būtų galima pasiekti ir naudoti sėdint (800–1 100 mm (1 200 mm) aukštyje).

5.6.1.3. Erdvė po praustuvu laisva, yra 650–700 mm aukščio ir 200 mm gylio tarpas keliams.

5.6.1.4. Praustuvą galima pasiekti iš vežimėlio, jo viršus 750–850 mm aukštyje nuo grindų.

5.6.1.5. Šalia unitazo įrengtas atskiras vandens šaltinis (rankinis dušas).

5.6.1.6. Abipus unitazo, 300–350 mm atstumu nuo centro, įrengti turėklai (nuleidžiamasis ir (ar) pritvirtintas prie sienos, kai šalia unitazo yra siena).

5.6.1.7. Mažiausias atstumas tarp kampinio tualetu unitazo sėdynės krašto iki gretimos sienos yra 250 mm.

5.6.1.8. Unitazo viršus yra 430–520 mm aukštyje nuo grindų paviršiaus.

5.6.1.9. Mažiausias laisvas tarpas šalia unitazo sėdynės turi būti 900 mm.

5.6.1.10. Durų laisvasis plotis bent 800 mm, reikalavimuose – 850 mm, durys lengvai atidaromos ir uždaromos. Durys atsidaro į išorę.

5.6.1.11. Prieinamų tualetų patalpų laisvos manevravimo erdvės skersmuo priešais duris, unitazą ir praustuvą ne mažesnis kaip 1 500 mm.

5.6.1.12. Asmenų su negalia vežimėlių naudotojams yra prieinami tualetai.

5.7. Valdikliai ir jungikliai

5.7.1. Įtaisai, valdymo įtaisai ir kt. įrengti tokia aukštyje, kad juos būtų galima pasiekti ir valdyti:

5.7.1.1. Elektros jungikliai, kištukiniai lizdai, skambučių mygtukai ir kiti valdymo įtaisai, skirti naudotis žmogui su negalia, yra įrengti 500 – 1 300 mm aukštyje nuo grindų paviršiaus.

5.7.1.2. Valdikliai, jungikliai ir pan., įrengti 500-1 300 mm nuo grindų lygio ir bent 300 mm atstumu nuo bet kurio vidinio kampo.

5.8. Klientų aptarnavimas

5.8.1. Registratūra, informacijos teikimo vietos:

5.8.1.1. Dalis stalo yra tokio aukščio, kad ant jos būtų galima rašyti stovint (950–1 100 mm).

5.8.1.2. Apšvietimas virš registratūros, prekystalkio ar pan. yra vienodas. To reikia, kad asmenims su klausos negalia būtų lengviau skaityti iš lūpų.

5.8.1.3. Registratūros skaitymo ir rašymo paviršiai yra apšviesti taip, kad patalpos apšvietimo lygis būtų bent 200 liuksų, o stalo – nuo 350 liuksų iki 450 liuksų.

5.8.2. Laukimo ir eilių sudarymo vietos:

5.8.2.1. Laukimo ir eilių sudarymo vietose įrengtos sėdimos vietos.

5.8.2.2. Atsižvelgiant į paskirtį ir numatomą laukiančiųjų skaičių, yra užtikrinta ne mažesnė kaip 900 mm laisva judėjimo erdvė priešais sėdimąsias vietas.

5.8.2.3. Netoli laukimo zonos yra prieinami tualetai ar nuorodos į juos.

5.8.2.4. Kėdės (įskaitant neįgaliųjų vežimėliams rezervuotas vietas) išdėstytos taip, kad netrukdytų bendrajam judėjimui.

5.8.2.5. Yra daiktų pasidėjimo vieta.

5.8.2.6. Dalis lentynų įrengta neįgaliųjų vežimėlių naudotojui pasiekiamu atstumu (500-1 100) mm aukštyje nuo grindų.

5.8.2.7. Spintelės ir daiktų saugyklos arba lentynos įrengtos prieinamuose keliuose, dalis pasiekiamame aukštyje.

III SKYRIUS

ASMENS SVEIKATOSPRIEŽIŪROS PASLAUGŲ ORGANIZAVIMAS IR TEIKIMAS RIBOTO JUDUMO ASMENIMS

6. Riboto judumo asmenys registruotis gydytojo konsultacijai gali tiek tiesiogiai, atvykus į registratūrą, tiek nuotoliniu būdu (telefonu arba internetu).

7. Ligoninės interneto svetainė ir visi funkcionalumai yra specialiai sukurti pagal visus reikalavimus neregiamams.

8. Riboto judumo asmenys, atvykę į Ligoninės konsultacinę polikliniką, turi teisę į pagalbą:

8.1. gauti visą reikalingą informaciją apie gydytojų darbo grafikus, medicinos pagalbą ir atliekamus tyrimus;

8.2. būti palydėtiems iki reikalingo gydytojo ir kitų kabinetų;

8.3. prireikus patekti į procedūrinius kabinetus, tualetą ir pan.;

8.4. jei riboto judumo asmeniui padeda lydintis asmuo, šiam asmeniui, jei paprašoma, turi būti sudarytos sąlygos teikti reikiamą pagalbą lydint pacientą.

9. Ligoninės darbuotojas, registruodamas pacientą dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugos ar procedūros gavimo, išsiaiškina – ar bus reikalinga pagalba riboto judumo asmeniui, specialaus poreikio, atitinkamo dėmesio poreikio, ar bus lydintis asmuo. Bendrosios praktikos slaugytoja atsižvelgiant į paciento specialius poreikius, organizuoja pagalbą riboto judumo asmeniui suteikimą.

10. Ligoninė sudaro sąlygas klausos negalią turintiems pacientams bendrauti per lietuvių gestų kalbos vertėją kontaktiniu būdu ar nuotolinio ryšio priemonėmis.

11. Ligoninė sudaro sąlygas neregiamams ir silpnaregiams informaciją teikti asistentų pagalba.

12. Laukimo patalpos prie gydytojų kabinetų įrengtos patogiai, užtikrinant pakankamai vietos vežimėliams ir vaikštynėms.

13. Pacientams gali būti suteikiama galimybė gauti ambulatorines gydytojo specialisto konsultacijas nuotoliniu būdu, jei, gydytojo specialisto vertinimu, tokia paslaugų teikimo forma yra galima.

14. Stacionariųjų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimas riboto judumo asmenims planuojamas ir pritaikomas taip, kad šie pacientai galėtų gauti visas reikalingas paslaugas, nepriklausomai nuo jų judėjimo galimybių.

15. Riboto judumo asmenys padaliniuose stacionarizuojami pagal galimybes į palatas, labiausiai atitinkančias jų poreikius.

16. Kiekvienam riboto judumo pacientui sudaromas individualios priežiūros planas, kurio vykdymu rūpinasi priskirti slaugos specialistai.

17. Stacionarinio gydymo metu pacientai pagal poreikį ir įstaigos galimybes aprūpinami pagalbėmis priemonėmis, padedančiomis saugiai judėti.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Informacija apie paslaugų teikimą riboto judumo asmenims skelbiama Ligoninės tinklalapyje adresu <https://www.kupiskioligonine.lt/>.

19. Aprašas tvirtinamas, gali būti keičiamas arba naikinamas Ligoninės direktoriaus įsakymu.
